

DELAVNICA S STARŠI PREDŠOLSKIH OTROK

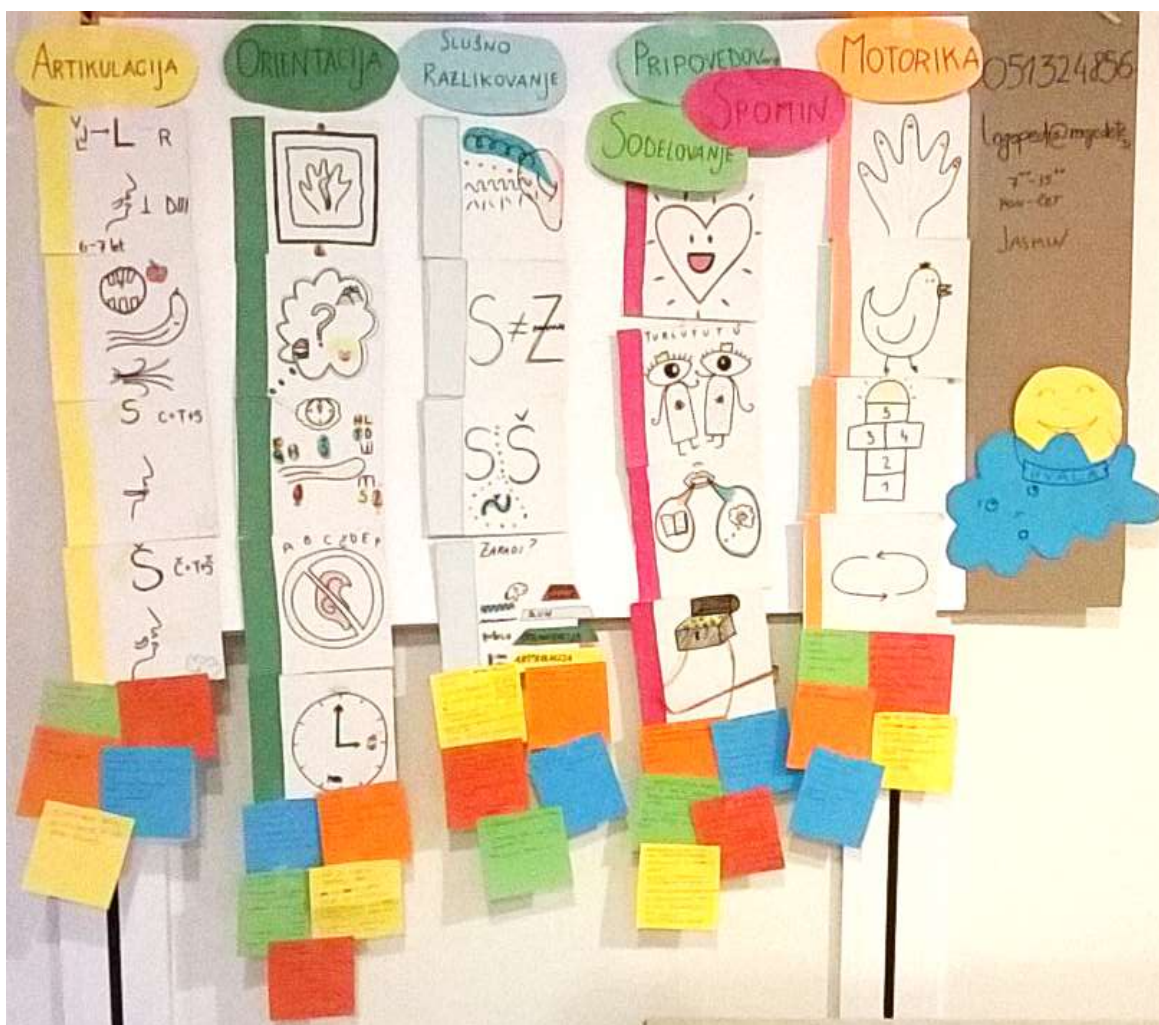
V letošnjem šolskem letu so se v vrtcu zvrstile štiri ponovitve logopedskih delavnic. Organizirana je bila za starše osmih različnih predšolskih skupin - 107 staršev aktivno sodelovalo na logopedskih delavnicah.

Po praktičnem opisu in prikazu teorije, je sledilo delo v skupinah. Z razdelitvijo dela po skupinah sem hotela doseči vsa okolja, kjer preživijo starši skupaj z otroci največ časa in sicer: kuhinja, kopalnica, sprehod, trgovina in avto.

Vsaka skupina je raziskovala, kaj že počnejo v določenem okolju (v kopalnici, na sprehodu...) in kaj bi še lahko počeli, da bi imel otrok možnost razviti artikulacijo, orientacijo, slušno razlikovanje, pripovedovanje, spomin, sodelovanje in gibanje.

Aktivnosti, ki so jih starši nabrali med temi delavnicami so zbrane in urejene v tem dokumentu. Zbrane aktivnosti so skupno dobro vseh nas, vodilo in predlog. Naj vas te aktivnosti spodbudijo k iskanju še mnogih drugih priložnosti, kjer boste lahko opazovali Vašega otroka pri raziskovanju svojih meja in sposobnosti.

Pomembno je ponotraniti besede Ranka Rajovića: »Kar naredite namesto otroka, mu na dolgi rok škoduje«. Starši bodimo varna odskočna deska, h kateri se lahko otroci vračajo po samostojnem raziskovanju našega bogatega sveta.

ARTIKULACIJA

*Kako naj otrok izoblikuje center za govor, če ne izgovori niti ene besede štiri ure na dan?
(Ranko Rajovič)*

Da pravilno artikuliramo vse glasove je potrebno, da je anatomija ustne votline, nosu in zob primerna. V tej starosti se pri velikem številu otrok kažejo težave s povečano žrelnico, s povečanimi mandlji. Nekaterim staršem svetujem, da peljejo otroka k ortodontu, v slučaju da je postavitvev zob oz. čeljusti vzrok za nepravilno artikulacijo. Anomalije v zobovju se lahko pojavijo tudi zaradi predolge uporabe dude, stekleničke, sesanja prstov in zaradi držanja jezika med zobmi. Tudi stalno odprta usta pustijo anatomske posledice. Ko ima otrok odprta usta, počiva jezik pri spodnjih zobeh in se ustna votlina zgradi v šotorasto obliko. Pravilna oblika ustne votline se razvije takrat, ko ima otrok zaprta usta. Z zaprtimi usti počiva jezik pri zgornjih zobeh, nežno pritiska ob trdo nebo in ga tako širi in oblikuje. Če opazite, da ima vaš otrok vedno odrti usta in da glasno smrči, priporočam obisk pri pediatru oz. da se naročite na pregled pri otorinolaringologu (ORL), saj je zelo verjetno, da ima otrok povečano žrelnico.

Preden otroka naučimo pravilno artikulirati določen glas je dobro, da mu predstavimo dele jezika (vrh-konica, telo, koren) in da pogledamo kaj vse imamo v ustih. To znanje bo otroku pomagalo pri kasnejši orientaciji jezika ob iskanju ustreznega načina artikulacije. Nekateri otroci imajo tudi kratko podjezično vez. V tem slučaju predstavim otroku tudi ta del jezika, da bo vedel za kaj dela vaje in čemu bodo le te pomagale.

	<ul style="list-style-type: none"> - Posnemanje zvokov v prometu - Petje po zlogih - Igre pihanja - Petje pesmi - Logopedске vaje - Oponašanje avta
	<ul style="list-style-type: none"> - Sonožno skakanje - Enonožno skakanje - Nabiranje listja z drves - Nabiranje šopkov - Nabiranje gozdnih sadežev - Kotaljenje - Guganje na veji - Hoja po hlođu - Plezanje po skalah - Igre s kamenčki - Strganje vejic akacij - Strganje vejic trave - Tek po namišljenem poligonu - Met kamnov v vodo - Igre z žogo
	<ul style="list-style-type: none"> - Lizanje - Oblizovanje - Pihanje vroče hrane/pijače - Grizenje (surovo sadje/zelenjava) - Oponašamo zvoke v kuhinji - Pečemo palačinke c-c-c - Pitje s slamico - Naštevanje sestavin - Zvok cvrčanja
	<ul style="list-style-type: none"> - Oponašanje šumenja vode - Predstava morja v kadi/valovi - Igre s šamponom - Igre s ščetko - Igre s toaletnim papirjem - Igre s fenom - Igre pred ogledalom - Pihanje mehurčkov/pene v kopeli - Igre s kapljicami - Grgranje
	<ul style="list-style-type: none"> - Poimenovanje artiklov - Oponašanje zvokov - Poiščemo izdelke z dolgim imenom

ORIENTACIJA

Otrok rad razmišlja in je vesel, ko najde rešitev.
(Ranko Rajović)

Zmožnost orientacije je za otroka zelo koristna. Z njo si lahko pomaga pri pripovedovanju in pri opismenjevanju. Najprej je dobro, da otrok usvoji orientacijo v prostoru, da ve kaj ima spredaj, kaj je za njim in a kaj ima na desni in na levi strani. To orientacijo se kasneje prenese na roko oz. na gibanje (npr. enoročna ali dvoročna znakovna abeceda in znakovni jezik) in nato na list papirja. To znanje lahko otrok uporabi tudi pri usvajanju novega glasu, pri artikulaciji kjer je ključno, da otrok zna kam mora premakniti jezik in na kakšen način. Pri usvajanju artikulacije je orientacija ključnega pomena tudi zato, ker se določeni soglasniki sprva lažje artikulirajo samo z nekaterimi samoglasniki in šele kasneje še z ostalimi (npr.: S + I, E, A in Š + U, O). To pomeni da sprva bo otrok lahko pravilno artikuliral novo usvojen glas v besedi »ŠOLA«, ampak bo zelo verjetno imel težave pri besedi »ŠIPA«.

	<ul style="list-style-type: none"> - Kje se nahajamo? - Koliko časa se vozimo? - Koliko je še do cilja? - Vozila spredaj/zadaj - Kje se nahajajo hribi/morje - Kje sedijo starši/otroci - Razlikovanje smeri vožnje (avtocesta..) <ul style="list-style-type: none"> - Smerniki (leva/desna) - Opazovanje lune/sonca - Časovna primerjava med kraji - Prometni znaki - Določi kaj je na levi/desni - Živali ob cesti
	<ul style="list-style-type: none"> - Kje je sonce? - S katere strani piha burja? - S kje prihaja zvok? - Položaj v koloni - Tek po namišljenem poligonu - Letni časi <ul style="list-style-type: none"> - Potek dneva - Skriti zaklad - Kje živijo živali - Smer vožnje po poti - Med sprehodom: kje je dom? - Na sprehod gremo po....
	<ul style="list-style-type: none"> - Kdaj je kateri obrok - Priprava pogrinjka - Pospravimo z mize - Pospravimo posode - Koliko časa se peče/miksa <ul style="list-style-type: none"> - Kje je kakšen pripomoček - Čez koliko časa bo kosilo - Pospravljanje nakupa - Kdaj je jutri, kdaj je včeraj - Spoznavanje urnih kazalcev
	<ul style="list-style-type: none"> - Vrstni red umivanja - Čas umivanja - Vstop v kad in ven - Kje so spravljene stvari? <ul style="list-style-type: none"> - Po navodilih: iskanje predmeta - Razvrščanje perila - Kje je topla/mrzla voda - Pospravljanje/razvrščanje brisač
	<ul style="list-style-type: none"> - Gre/gremo po točno določeno stvar - Opis poti do izdelka - Določimo čas za trgovino - Pospravljanje artiklov v voziček/na trak

SLUH, SLUŠNO RAZLIKOVANJE

"Ne da se vsakega človeka vedno poslušati z vso pozornostjo. Nujno pa je, da si za vsakogar, ki z njim živimo ali sodelujemo, vzamemo tudi čas za poglobljeno poslušanje z vsemi svojimi zmožnostmi."
(Jože Ramovš)

Sluh je zelo pomemben faktor pri učenju govora in jezika. Gluhi in naglušni otroci se govora in jezika učijo na drugačen način kot slišči otroci, učijo se tudi njihovega jezika, ki je različen za vsako državo. V Sloveniji imamo torej Slovenski znakovni jezik (SZJ). Naglušnost lahko nastopi tudi kot posledica pogostih ušesnih vnetij v otroštvu ali kot posledica povečane žrelnice.

Pogosta težava, ki se pojavlja pri otrocih je slušno razlikovanje podobnih glasov. Pogosto se pojavlja težava pri razlikovanju sičnikov (s, c, z) od šumnikov (š, č, ž) ali pa razlikovanje med zvenečimi in nezvenečimi glasovi (S in Z).

	<ul style="list-style-type: none"> - Kaj je šlo mimo? (Avto, kamion..) - Kaj slišiš od zunaj/v avtu - Zvoki ko gremo skozi mesto/vas - Koliko sem odprla okno <ul style="list-style-type: none"> - Zvok motorja (prestave) - Igre besed (1. glas..) - Logopedске vaje
	<ul style="list-style-type: none"> - Poslušanje in oponašanje zvokov - Oponašanje listja - Oponašanje kače - Oponašanje burje - Oponašanje potoka <ul style="list-style-type: none"> - Oponašanje čebel - Kaj slišimo v gozdu? - Poimenovanje zvokov (petje ptic..) - Izločanje zvokov - Ugani koliko kamnov vržem v vodo
	<ul style="list-style-type: none"> - Kdaj zavre voda - Kdaj je pečeno? - Kaj pospravljam iz stroja? - Pozorni smo na en zvok iz kuhinje <ul style="list-style-type: none"> - Damo navodila v hrupnem okolju - Kdaj zvoni timer - Se gledamo ko se pogovarjamo
	<ul style="list-style-type: none"> - Šumenje vode - Ščetkanje zob - Prepoznavanje jakosti fena - Kaj se začne na glas.... - Kako se bo slišalo če to pade na tla? - Iz kje teče voda?
	<ul style="list-style-type: none"> - Prepoznavanje hrupa (blagajna..) - Zvoki izdelkov v embalaži

PRIPOVEDOVANJE, SPOMIN, SODELOVANJE

*Radovednost je mati vsega zanimivega.
(Jasmin Podversic)*

S pripovedovanjem se srečujemo vsak dan. Pripovedujemo lahko pravljice in zgodbice, ki imajo določene ključne besede, besedne zveze in točen vrstni red (Nekoč je živela....in živeli so srečno do konca svojih dni) ali pa pripovedujemo kaj se nam je dogajalo čez dan, kako smo doživljali točno določen dogodek. Prvo pripovedovanje je torej formalno in drugo je doživljajsko. Okrnjen besedni zaklad, napačno sestavljanje stavkov, pomanjkljivo izražanje počutja/čustev, kratki stavki, izpuščanje ključnih imen/dogodkov iz pripovedovanja, nas opozorijo na morebitne težave pri pripovedovanju.

Pri pripovedovanju je pomemben tudi spomin, saj nam omogoča, da se dogodkov in zgodb spomnimo in da jih lahko povemo naprej, opišemo tudi drugim osebam, ki niso bile navzoče dogodku.

Pripovedovanje je dejavnost, ki vključuje najmanj dva posameznika. V to je vključen očesni kontakt in sposobnost posameznikov, da si izmenjujejo vlogo poslušalca in govornika.

	<ul style="list-style-type: none"> - Obujanje spominov iz prejšnjih izletov - Opis dogodka dneva - Opisovanje okolice - Petje pesmic - Gradimo zgodbo - Kaj se je tu dogajalo včeraj - Gradimo besedni zaklad - Uganke
	<ul style="list-style-type: none"> - Pripovedovanje pravljic - Petje pesmic - Opis živali - Opisovanje okolice - Pogovarjanje - Izmišljanje zgodbic - Se vračamo vedno v isti kraj - Pripovedovanje dogodkov - Kaj smo videli na sprehodu?
	<ul style="list-style-type: none"> - Pomoč pri pripravi hrane - Namen uporabe pripomočkov - Pomaga pri receptu - Se spomniš kako smo delali (bezgov sirup..)
	<ul style="list-style-type: none"> - Petje pesmic - Učenje črk - Pripovedovanje zgodbic v kadi - Nam popravlja pravljico - Opazovanje z ogledalom
	<ul style="list-style-type: none"> - Spomni se, da kupimo to. - Kaj je še pisalo na listku? - Kaj kupimo za palačinke? - Kaj lahko skuhamo s tem? - Sam naroči

MOTORIKA

*Če hočete, da se bodo vaši otroci dobro naredili, potrošite zanje dvakrat več časa in polovico manj denarja.
(H. Jackson Brown jr.)*

Velik zagovornik povezave med motoriko in jezikom je g. Ranko Rajović, ki je letos (2017) predaval staršem in strokovnim delavcem našega vrtca. Govor je gibalno najbolj kompleksna dejavnost, ki jo ljudje izvajamo vsak dan. Vaje, ki jih da logoped postanejo veliko bolj zanimive in izzvalne, če jih vključimo v naše vsakodnevno gibanje. Dobro razvita motorika je zelo pomembna za opismenjevanje.

	<ul style="list-style-type: none"> - Štejemo promet na prstih - Igre s kartami - Pišemo na šipo - Prstne igre 	<ul style="list-style-type: none"> - Pripenjanje - Igra roka/oko - Pesmi z gibanjem rok/prstov
	<ul style="list-style-type: none"> - Sonožno skakanje - Enonožno skakanje - Nabiranje listja z drves - Nabiranje šopkov - Nabiranje gozdnih sadežev - Kotaljenje - Guganje na veji 	<ul style="list-style-type: none"> - Hoja po hlodu - Plezanje po skalah - Igre s kamenčki - Strganje vejic akacij - Strganje vejic trave - Tek po namišljenem poligonu - Met kamnov v vodo - Igre z žogo
	<ul style="list-style-type: none"> - Rezanje - Ščepec soli/sladkorja - Mešanje - Gnetenje - Peka piškotov - Nabodala 	<ul style="list-style-type: none"> - Lupljenje (jajca, krompir..) - Pometanje - Ločevanje fižola - Prelivanje tekočine - Pravilna drža pribora - Zamaški
	<ul style="list-style-type: none"> - Mazanje s kremo - Česanje - Vstop v kad in ven - Brisanje z brisačo - Ščetkanje - Stiskanje zobne paste 	<ul style="list-style-type: none"> - Umivanje/šamponiranje glave - Oblačenje/slačenje - Pisanje po ogledalu - Brisanje ritke - Zajemanje vode - Pobiranje perila
	<ul style="list-style-type: none"> - Zlaganje izdelkov v košaro - Potiskanje vozička - Pobiranje drobiža na tik-tak blagajni - Vstavljanje kovanca v voziček - (Ne) hodimo po črtah 	